

HEIKKOMMAN PUOLUSTAJA

Eläinten hyvinvointi on sydämen-
asia tutkija Pauliina Rautiolle,
joka hoitaa vapaaehtoistyönään
loukkaantuneita lintuja.

Teksti ja kuvat HANNAKAISA HOLMI

Tallinmäen ratsastuskoulun
lähellä on hyvät mahdollisuudet
maastoratsastukseen. Mini-Hilima
on Pauliina Raution oma hevonen.

KUKA?

Pauliina Rautio

Syntynyt? Raahessa
vuonna 1977

Kotipaikka? Oulu

Työ? Yliopistotutkija Oulun yliopistossa, Helsingin yliopiston dosentti

Perhe? Kaksi kouluikäistä poikaa

Eläimet? Kaksi koiraa, kuusi undulaattia, hevonen, viisi kanaa ja kukko

Harrastukset? Ratsastus sekä vapaaehtoistyö lintuhoitolassa

Rakkain eläinmuisto? Kun viisivuotiaana opetin ensimmäisen undulaattini hyppäämään tyhjän vessapaperirullan päälle

Onnen aihe? Metsälaukat Hiliman kanssa

Mikä surettaa? Ihmisten välinpitämättömyys luontoa ja eläimiä kohtaan

”Luonto ja eläimet antavat minulle niin paljon”, Pauliina Rautio sanoo.

Lähden nyt pyydystämään Hilimaa”, **Pauliina Rautio** sanoo. Olemme sopineet tapaamisen Tallinmäen ratsastuskoululle Kempeleen Juurussuolle. Rautiolla on tallilla oma suomenhevonen, Mini-Hilima. ”Se on super-luotettava ja varma hevonen, herkkä ainoastaan ohjasotteelle. Sen kanssa pitää työskennellä niin, että mikään ei ole liian vaikeaa. Muuten se hermostuu ja alkaa lisätä vauhtia.”

Ratsastus on rakas harrastus Rautiolle, joka toimii tutkijana Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnassa. Parhaillaan hän johtaa tutkimusta lasten eläinsuhteiden merkityksestä. Tutkimushankkeen rahoittaja on Emil Aaltosen säätiö, ja suomalaisryhmä tekee hankkeessa yhteistyötä useiden maiden yliopistojen kanssa.

”Yritämme tavoittaa lasten oman kokemuksen siitä, mikä merkitys eläimillä on heille. Siitä näkökulmasta aihetta on tutkittu hyvin vähän”, Rautio sanoo.

Tutuilla metsäteillä

Hilima on laiumella viiden muun tamman kanssa. Huomatessaan Raution se lähtee tulemaan vastaan. Kun ratsu on satuloitu, voimme lähteä liikkeelle. Polku metsään kulkee osaksi tietä, osaksi pellonlaitaa. Välillä edetään korkean heinikon keskellä.

Ratsastusta Pauliina Rautio on harrastanut reilut neljä vuotta, ja 12-vuotiaan Hiliman hän osti ratsastuskoululta omakseen puolitoista vuotta sitten. Maastoretket ovat hänelle seikkailuja. Ratsastaminen metsäpoluilla kuuluu jokamiehenoikeuksiin, mutta kaikki maanomistajat eivät hevosista pidä. Siksi Rautio ratsastaa tutuilla reiteillä ratsastuskoulun lähistöllä.

”Olisi kiva lähteä tutkimaan uusia paikkoja, mutta en halua aiheuttaa konflikteja.”

Hevoset ovat laumaeläimiä, ja siksi ne kulkevat maastossa mieluiten yhdessä. Hiliman kanssa metsään pystyy lähtemään yksinkin. Usean hevosen vaelluksilla se

on yleensä jonon kärjessä. ”Vaikka mitä tapahtuu ja minne menee, se ei suuremmin hätkähdä mistään”, Rautio sanoo.

Tosin kerran, kun hän oli juuri nousemasa ratsaille, Hilima päätti lähteä liikkeelle ennen aikojaan. Rautio putosi kyljelleen tuolin päälle ja mursi kaksi kylkiluutaan.

”Mutta sitä ei lasketa ratsailta putoamiseksi”, hän naurahtaa.

Hiihtotaitokin kotouttaa

Kun retki jatkuu kauemmas kotitallista, Hilima vähän epäröi. Rautio puhelee sille rauhoittavasti ja silittää kaulaa.

Suhde hevoseen on luonteva Rautiolle, joka on kirjoittanut ihmisen luonto- ja eläinsuhteista useita artikkeleja kotimaisiin ja ulkomaisiin tiedelehtiin.

Kasvatustieteen maisterinopinnot Pauliina Rautio suoritti Helsingin yliopistossa. Vältöskirjassaan hän tutki esteettistä ympäristösuhdetta hyvinvoinnin lähteenä. Samaa aihepiiriä sivuavat pian ilmestyvät tiedekirjat, jotka Rautio on toimittanut.

Toinen kuuluu monitieteiseen, kansainväliseen kirjasarjaan lasten ympäristösuhteesta. Toisessa joukko pohjoismaisia tutkijoita esittelee tutkimuksiaan lasten kokemasta arjesta Pohjolan pohjoisosissa. Kirjan artikkeleissa tarkastellaan esimerkiksi luistelu- ja hiihtotaidon merkitystä maahanmuuttajalasten kotoutumiselle.

Yhteyden löytäminen palkitsee

”Katso, hämähäkinseitti. Siinä on hämähäkikini”, Rautio ilahtuu. Olemme edenneet kivikkoista polkua syvemmälle metsään. Polkua reunustaa tiheä kuusikko, jonka oksiin hämähäkit ovat kutoneet verkkojaan.

Kun Pauliina Rautio oli kolmannella luokalla koulussa, hän tilasi Animalialta kouluille tarkoitettua tietopakettia, kiikuttu pakettia opettajalle ja sanoi, että tästä pitäisi puhua.

”Eläinsuojelu on ollut lapsesta lähtien sellainen oma juttuni. Olen aina ollut empaattinen, heikomman puolella.”

Eläinten kanssa ollessaan Rautio yrittää koko ajan ymmärtää niitä paremmin.

”On palkitsevaa, kun niiden kanssa onnistuu. Yhteyden löytäminen vaatii aina pitkäaikaisen suhteen eläimeen. Siksi sitä ei voi noin vain opettaa toiselle.”

Linnut lähellä

Lapsena Rautiolla ei ollut ”kovin kauheasti” eläimiä, koska hänen isänsä on niille allerginen. Gerbiilejä hänellä kuitenkin oli. Ja kani. Ja undulaatteja. Linnut olivat Raution isällekin tärkeitä.

Nykyään jos haluaa nähdä Pauliina Raution hoidossa olevia lintuja, niitä pitää käydä katsomassa lyhyellä varoitusajalla. Lintuhoitolan potilaat tulevat ja menevät.

Vajaat kymmenen vuotta sitten Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (PPLY) perusti hoitoringin, joka alkoi hoitaa luonnosta löytyneitä, loukkaantuneita ja sairaita lintuja. Siihen asti niistä huolehti poliisi – ja useimmiten linnut yksinkertaisesti lopetettiin.

Raution tuolloinen puoliso **Ari-Pekka Auvinen** oli mukana lintutieteellisessä yhdistyksessä. Pariskunta päätti perustaa lintuhoitolan omaan pihapiiriinsä, koska muilla hoitorinkiin kuuluvilla ei ollut tarvittavia tiloja.

Hoitoringissä on heidän lisäksi toistakymmentä PPLY:n aktiivijäsentä. Rautio ja Auvinen arvioivat hoitolaa tuotujen lintujen kuntoa sekä ruokkivat ja hoitavat niitä.

Hoitolaan tulee vuosittain keskimäärin noin 60 lintua, joista 60 prosenttia saadaan palautettua luontoon.

”Lintuja ruokitaan sen mukaan, millaista ravintoa ne luonnossakin syövät, siis siemenillä, lihalla tai kalalla useita kertoja päivässä. Kaikille annetaan myös vitamiineja ja poikasille kalkkia”, Rautio kertoo.

Vapaaehtoisten varassa

Miksi loukkaantunut lintu pitäisi tuoda hoitoon? Eikö olisi armeliainta lopettaa se? Tai jättää sairas lintu luonnon hoidettavaksi.

”Valtaosa meille tuoduista linnuista on loukkaantunut ainakin välillisesti ihmisen toiminnan seurauksena. Ne ovat esimerkiksi jääneet auton alle tai törmänneet ikkunaan. Ihmisellä on velvollisuus auttaa ja hoitaa loukkaantunutta lintua. Joka tapauksessa lintuja kuolee luonnossa järjetön määrä, ja jos edes osaa niistä on mahdollisuus auttaa, niin miksi ei auttaisi?”

”Itse hoidan lintuja myös siksi, että se on minusta äärettömän mielenkiintoista”, Rautio sanoo.

Hoitolan toiminta on vapaaehtoistyötä, sillä loukkaantuneiden villieläinten hoitoon ei ole Suomessa yhtenäistä järjestelmää.

”Kaupunkien ja kuntien eläinlääkäreillä olisi periaatteessa velvollisuus ottaa vastaan loukkaantuneet villieläimet. Kuitenkin niiden hoito on monin paikoin täysin vapaaehtoisten varassa.”

Pauliina Raution pihapiirissä oleva PPLY:n lintuhoitola tekee yhteistyötä muun muassa poliisin, hätäkeskuksen, kaupungin eläinlääkärin ja Eviron kanssa.

”Jos löytää luonnosta loukkaantuneen villieläimen, kannattaa olla yhteydessä ensisijaisesti paikalliseen eläinsuojelu- tai lintuyhdistykseen”, Rautio neuvoo.

PPLY:n lintuhoitolaan lintuja tuovat yksityiset ihmiset eri puolilta Oulua. Yhden tämän kesän tervapääskyn poikasista löysi tienlaidasta nuori nainen. Kun muutakaan kyytiä ei ollut tarjolla, hän oli ottanut linnun pyöränsä kyytiin ja polkenut keskellä yötä usean kilometrin matkan lintuhoitolaan. Nainen oli luovuttanut linnun hoitoon ja todennut sitten huojentuneena: ”Minä vähän pelkään lintuja, mutta en voinut jättää sitä sinne kitumaan.”

Pala luontoa kotona

Kun Pauliina Rautio palaa tallilta kotiinsa, häntä odottavat siellä nuolihaukka ja neljä tervapääskyn poikasta. Nuolihaukka on heikossa kunnossa ja pääskyt vielä lentokyvvyttömiä. Muutaman päivän kuluttua ne ovat kuitenkin kasvaneet ja vahvistuneet niin, että ne lentävät omille teilleen.

Rautiolle vapaaehtoistyö lintuhoitolassa on elämään lisäsisältöä tuova harrastus.

”On etuoikeus nähdä tämän työn avulla sellaista, mitä muuten ei näkisi.”

Tutkijan arki on niin kiireistä, ettei hän ehdi lähteä tarkkailemaan luontoa niin usein kuin hän haluaisi.

”Nyt luonto tulee minulle kotiin.” ●

Tervapääskyn löytäjä pyöräili lintuhoitolaan keskellä yötä.

Tervapääskyemo ei ruoki poikasiaan maahan. Siksi tervapääskyn poikanen on ainoa linnunpoikanen, joka on otettava hoitoon, jos sen löytää maasta. Muita ei saa ottaa.

Mini-Hilima on luotettava maastoratsu. Kempeleen Juurussuolla hevonen on tuttu näky maastossa. Hevostalleja on alueella useita.

Nuolihaukka tuotiin lintuhoitolaan näikintyneenä. Sitä ruokitaan vähärasvaisella jauhelihalla.